

TË NDËRTOJME PAKTIN EDUKATIV GLOBAL

Komisioni Kombëtar i Edukimit Katolik Shqiptar

NGA LOKALJA NE GLOBALE

GUIDË

ORIENTME DHE FAZA

PARASHKOLLOR • CIKLI FILLOR DHE I LARTE • GJIMNAZE • UNIVERSITETE • GRUPE • SHOQATA

OIEC

OFICINA INTERNACIONAL DE LA EDUCACIÓN CATÓLICA
OFFICE INTERNATIONAL DE L'ENSEIGNEMENT CATHOLIQUE
CATHOLIC INTERNATIONAL EDUCATION OFFICE

CONGREGATIO
DE INSTITUTIONE CATHOLICA
(DE STUDIORUM INSTITUTIS)

“Papa na kërkon diçka edhe më sfiduese [...] për të dalë nga vetja dhe kufijtë tanë. [...] Bashkoni sa më shumë që të jetë e mundur njerëz dhe organizata. [...] Duke punuar së bashku do të zbulojmë se çfarë na bashkon dhe do të shërbejmë gjithnjë e më mirë. [...] Ne i japim botës shpresën që i nevojitet!” (faqes 10-11*).

Philippe Richard, Sekretar i Përgjithshëm i OIEC

“Çfarë duhet bërë për të patur një vështirësi më të gjerë dhe më globale? Organizimi i forumeve, takime në të cilat ne e njohim njëri tjetrin në specifikën tonë. Programim aktivitetesh kuptimplota dhe dinamika konkrete që mundësojnë integrimin e aktorëve të ndryshëm edukues (shkolla, familja, Kisha, komuna, firmat, etj.). Promovimi i modelit të një “shkolle me kohë të plotë” të lidhur me komunitetin. Përparimi drejt modelit të “qytetit edukues” si një mjet për të vënë në lidhje realitetet edukative të një qyteti” (faqe 229*).

Pedro Aguado Cuesta, eprori i përgjithshëm i Urdhrit të Shkollave të Shenjta dhe president i Komisionit për Edukimin e USG-SISG

“Të kalojmë nga vizioni i veçantë i misionit të kongregatës në një vizion global të misionit të Kishës (të kthehemi). Secila kongregatë ka ecur duke iu përgjigjur misionit me karizmën e vet, por pa kërkuar një marrëdhënie me kongregatat e tjera” (faqe 220*).

María Isabel Moraza Herrán, eprorja e përgjithshme e Motrave Misionare Koncepcioniste të Mësimdhënies

“Problemi tjetër kryesor që do të duhet të adresohet dhe zgjidhet është konflikti aktual midis familjes dhe shkollës, i cili po paralizon procesin edukativ” (faqe 255*).

Francesco Tonucci, ISTC i CNR dhe drejtues i projektit ndërkombëtar “Qyteti i fëmijëve”

*Kontribute në librin Dritat për rrugëtimin. Pakti edukativ global. Drejt një edukimi, me dhe për të gjithë. Drejt një shoqërie më vëllazërore, mbështetëse dhe të qëndrueshme (Juan Antonio Ojeda Ortiz, Manuel Jesús Ceballos García y Beatriz Ramírez Ramos, 2020). Libri mund të shkarkohet nga ky link: www.see-sm.net/207401_01

“Familja edukon, kisha edukon, klubi sportiv edukon, fqinjët edukojnë. Çdo person dhe çdo anëtar i komunitetit është edukator dhe nxënës i mundshëm. Komuniteti dhe shkolla nuk janë entitete të ndara” (faqe 251*).

Daniel Ernesto Stigliano, Koordinator programi Cátedras Scholas

“Duhet t’ia nisim nga faktet, nga prova të afta për të ndriçuar dhe bindur. Besoj se është shumë e rëndësishme që të bëhen publike rezultatet e risive edukative që shumë vende kanë realizuar tashmë me rezultate të kënaqshme” (faqe 267*).

Montserrat del Pozo Roselló, eprorja e përgjithshme e Misionareve Bijat e Familjes së Shenjtë të Nazaretit

“Edukimi është gjithmonë një akt shprese që fton bashkëndarje dhe transformim. [...] tanimë është koha për të nënshkruar një Pakt edukativ global për dhe me brezat e rinj; një pakt që mund të përfshijë familjet, komunitetet, shkollat dhe universitetet, si dhe institucionet, besimet, qeveritë dhe tërë njerëzimin, në formimin e njerëzve të pjekur”.

Papa Françesku, “Global Compact on Education”, 15 tetor 2020

“Është një ftesë për dialog se si po ndërtojmë të ardhmen, se si mund të rinovojmë pasionin për mësimdhënien. [...] për të formuar protagonistët e një “njerëzimi më vëllazëror”. Mund të çlirohet një potencial projektësh dhe perspektivash specifike [...] mund të krijohen sinergji dhe rrjete bashkëpunimi. [...] Ne duhet të përballemi me përgjegjësitë e kontekstit të ri dhe të punojmë së bashku. Shtyrja, për shkak të pandemisë, bën të mundur ti japim paktit një horizont më të gjerë dhe një hapësirë më domethënëse” (faqes 28-32*).

Angelo Vincenzo Zani, secretary of the Congregation for Catholic Education

Papa Françesku, në mesazhin e tij për fillimin e Paktit Global Edukativ i cili rikonfirmoi urgjencën dhe nevojën për të "bashkuar përpjekjet tona për të krijuar një aleancë të gjerë edukative që synon formimin e njerëzve të pjekur, të aftë për të rindërtuar marrëdhëniet dhe për të krijuar një njerëzim më vëllazëror, më të drejtë dhe mbështetës". Një aleancë midis banorëve të Tokës dhe shtëpisë së përbashkët, së cilës i detyrohemi kujdes dhe respekt. Ai vetë argumentoi, siç raportohet nga ekspertë dhe studime të tjerë ndërkom-bëtarë, se pavarësisht nga qëllimet e vendosura nga Kombet e Bashkuara dhe organizata të tjera, dhe përpjekjeve të konsiderueshme të bëra nga disa vende".

JU FTOJMË TË PROMOVONI DHE TË NDËRTONI BASHKARISHT SË PAKU, NGA LOKALJA NË GLOBALE

Këtu janë disa sugjerime që mund t'ju udhëzojnë se si të punoni, vetëm dhe me të tjerët, në këtë besëlidhje. Ne kemi identifikuar disa faza dhe veprime që secili institucion do të duhet t'i përshtatet kontekstit me fleksibilitetin e duhur, me këto ide ose me të tjera. Më në fund, ne do t'ju ftojmë gjithashtu të ndani proceset e ndjekura dhe rezultatet e arritura për të stimuluar të tjerët dhe për të ndërtuar së bashku një realitet të ri arsimor që synon përmirësimin e marrëdhënies që njerëzit kanë me veten e tyre, me shoqërinë, me mjedisin në të cilin jetojnë., me Zotin.

"Në një fshat si ky është më lehtë të arrihet konvergjenca globale për një arsim që sjell një aleancë midis të gjithë përbërësve të një personi. Unë ju ftoj të promovoni së bashku, përmes një pakti të përbashkët edukativ, dinamikat që i japin kuptim historisë dhe ta transformojnë atë në kah pozitivja".

Papa Françesku, Mesazh për fillimin e Paktit Global të Edukimit, 12 shtator 2019

"Ne duam të angazhohemi me guxim për t'i dhënë jetë një projekti edukativ në vendet tona përkatëse të origjinës, duke investuar energjitë tona më të mira dhe duke filluar procese krijuese dhe transformuese në bashkëpunim me shoqërinë civile".

Papa Françesku, Takim për rilancimin e paktit, 15 tetor 2020

"Na duhet një axhendë e re, një angazhim i ri nga e gjithë shoqëria në favor të edukimit. UNESCO vendos qenien njerëzore, empatinë dhe dinjitetin e saj në qendër, për ta bërë edukimin shtyllën e ri- themelimit të shoqërisë. UNESCO ka kënaqësinë që është me ju (Papa Françesku), e të jetë pjesë e kësaj marrëveshje".

Audrey Azoulay, Drejtor i pergjithshëm i-UNESCO, Takim për ribotimin e paktit, 15 tetor 2020

Shtatë propozime themelore udhërrëfyese nga Françesku

VENDOSNI NË QENDËR të çdo procesi edukativ personin, vlerën dhe dinjitetin e tij, në mënyrë që t'i jepni vlerë specifikes, bukurisë, veçantisë së tyre dhe, në të njëjtën kohë, aftësinë për të hyrë në marrëdhënie me të tjerët dhe me realitetin që e rrethon.

ANGAZHOTHUNI për të studiuar e për të gjetur mënyra të tjera për të kuptuar ekonominë, politikën, rritjen dhe progresin, në mënyrë që këto të jenë me të vërtetë në shërbim të personit dhe të gjithë familjes njerëzore, në perspektivën e një ekologjise integrale.

TË EDUKOJMË E TË EDUKOHEMI për të mirëpritur, duke u hapur tek më të dobëtit dhe më të marginalizuarit.

PROMOVONI pjesëmarrjen e plotë të vajzave në edukim.

MBROJENI DHE KULTIVIONI shtëpinë tonë të përbashkët.

KONSIDERONI familjen si edukatorin e parë dhe të domosdoshëm.

DËGJONI zërin e fëmijëve, adoleshentëve dhe të rinjve.

Papa Françesku, "Pakti Global mbi Edukimin", 15 Tetor 2020

Të reflektojmë, të ndërtojmë e të bëjmë të mundshme këto shtatë propozime në kontekste të ndryshme edukimi formal ose jo-formal, Kongregata për Edukimin Katolik publikon një Vademecum që na frymëzon dhe na nxit të ndërmarrim iniciativa e ti realizojmë. Hulumtoni në këtë Vademecum dhe punoni së bashku!

PËR ÇFARË?

Këto udhëzime dhe faza i drejtohen çdo personi dhe institucioni të vullnetit të mirë që dëshirojnë të bashkohet dhe të bashkë-krijojë Paktin Global Edukativ me të tjerët, me qëllim të një arsimit më njerëzor, vëllazëror, mbështetës dhe të qëndrueshëm. Këto janë disa nga objektivat që ne propozojmë:

TË NJOHIM kuptimin dhe qëllimin e Paktit Global Edukativ të propozuar nga Papa Françesku si zbatim i një "Shkolle Proaktive" që synon të kujdeset për personat dhe të përmirësojë botën.

ANALIZONI DHE DISKUTONI çfarë është më urgjente dhe e realizueshme në realitetin edukativ, shoqëror dhe mjedisor.

JEPNI përparësi kritereve dhe veprimeve të identifikuara.

ZBATONI DHE EKSPERIMENTONI disa nga këto kritere ose veprimtari.

KRIJONI DHE ZHVILLONI së bashku projekte ndryshimi, rrjete bashkëpunimi dhe veprimtari që synojnë përmirësimin e mësimdhënies së ofruar nga shkolla, në lidhje me: objektivat arsimore, programet mësimore, metodologjitë, kurrikulat, burimet, hapësirat.

ÇFARË DUHET TË BËNI?

PYETJE GJENERATORE, për të stimuluar ëndrrat, shpresat, utopitë e arritshme. Shembull: si duhet të jetë një arsim më i mirë dhe më efektiv? Si të arsimojmë në një mënyrë tërsore? Si të promovojmë një edukim të përkushtuar, të hapur për të ardhmen dhe transformues, në shërbim të njerëzve?

TAKIME TË STRUKTURARA OSE INFORMALE me bashkëbisedues të ndryshëm të komunitetit edukativ, duke studiuar dokumentet në lidhje me marrëveshjen, duke përdorur dinamika të ndryshme të punës në grupe.

REFLEKTIMI, STUDIMI, KRITERET DHE VEPRIMET e nxjerra nga Instrumentum labour i hartuar nga Kongregata për Edukimin Katolik në funksion të paktit.

IDEM, nga dokumentet dhe kontributet nga institucione apo njerëz të tjerë të cilët mbështesin Paktin Edukativ. Libri Dritat për udhëtimin. Pakti Edukativ global. Drejt një edukimi, me dhe për të gjithë. Drejt një shoqërie më vëllazërore, mbështetëse dhe më të qëndrueshme, ajo mund të shërbejë si një stimul për diskutim dhe propozime për përmirësim, të cilat duhet të identifikoohen dhe përshtaten me kontekstin.

ÇFARË LIND NGA PIKAT E FORTA, ËNDRRAT DHE SHPRESAT BRENDA SHKOLLËS, aktorët dhe historia e saj, si dhe realiteti shoqëror, kulturor dhe mjedisor në të cilin është zhytur.

ndërtimin e kompaktit global mbi arsimin

SI?

OPEN SPACE (Harrison Owen et al.)

Kjo është një hapësirë më bashkëpunuese dhe pjesëmarrëse që lejon një grup, i cili mund të jetë i vogël apo edhe shumë i madh, për të prodhuar në një kohë të shkurtër idetë më të mira në një temë qendrore, të cilat mund të ndahen në tema dytësore. Tema qendrore prezantohet nga një person nga instituti ose një ekspert dhe nën-temat propozohen dhe sqarohen; secili pjesëmarrës regjistrohet për një nëntemë, por është i lirë ta ndryshojë atë gjatë takimit; pjesëmarrësit mbledhen sipas nëntemave (në dhoma të ndryshme) për të diskutuar; i gjithë grupi mbledhet për konkluzione.

DESIGN FOR CHANGE (Kiran Bir Sethi)

Kjo është një metodologji që lejon njerëzit të jenë proaktivë dhe të angazhohen për transformimin dhe përmirësimin e realiteteve të tyre personale dhe kontekstet e tyre sociale dhe/ose mjedisore. Pjesëmarrësit mund të identifikojnë një problem ose një pikë të fortë të situatës së tyre dhe të ideojnë një zgjidhje. Çdo projekt apo histori ndryshimi përbëhet nga katër faza të thjeshta: të ndjejmë nevojat, problemet apo shpresat; imagjinimi i zgjidhjeve të reja; të veprojmë dhe të ndërtojmë ndryshimin; bashkëndani historinë tuaj të ndryshimit. Pra konsiston në identifikimin e një sfide dhe adresimin e ballafaqimin me të, në një mënyrë kritike, krijuese dhe bashkëpunuese, duke propozuar zgjidhjet më të mundshme dhe urgjente për të arritur paktin, përmirësimin e edukimit, të njëjzëve dhe të shoqërive.

APPRECIATIVE INQUIRY (Miriam Subirana et al.)

Është një proces që i bën njerëzit të zbulojnë atë që funksionon për ta ruajtur dhe zhvilluar më tej, duke rinovuar dhe përmirësuar shërbimet e ofruara nga enti edukativ. Zgjidhjet vijnë nga komuniteti. Më shumë sesa diagnostikimi i problemeve, duhet të hulumtojmë mbi shpresat, ëndrrat, vizionet. Në vend që të diskutohet "çfarë është", propozohet pyetja "çfarë duhet të jetë".

GROUP EXERCISES

Phillips 66 • Brainstorming • Ëhispering • Guided discussion • Technique 6.3.5

DRAGON DREAMING (John Croft)

Dragon Dreaming është një meta-metodologji që kombinon menaxhimin e projektit me teorinë sistemike, duke integruar kontributet dhe koncepte nga aktorët kryesorë të ndryshimit si Gandhi, Paolo Freire, Carl G. Jung, Joana Macy, Scott Peck, Arnold Mindell, Marshall Rosenberg, ecc., përveç disiplinave të tjera të tilla si ekologjia e thellë dhe mençuria stërgjyshore e aborigjenëve australiane. Në këtë mënyrë, metodologjia lehtëson përpunimin e plotë të projekteve që kërkojnë qëndrueshmëri në të gjitha aspektet e jetës.

Kjo metodologji mund të zbatohet si për individin ashtu edhe për grupe, projekte ose organizata. Ajo është e ndarë në 4 faza: ëdërrimi, Planifikimi, Veprimi dhe Festimi. Secila nga këto 4 faza ndahet me radhë sipas të njëjtës skemë, në një total prej 12 fazash. Kur cikli mbaron dhe faza e fundit e Festimit arrihet, ekziston një moment kremtimi-reflektimi që ju lejon të arrini një fazë të pjekurisë në të cilën fitoni një praktikë për të filluar një cikël të ri. Kjo gjeneron një spirale që rrit aftësinë për t'u përshtatur me ndryshimet që ndodhin tek njerëzit, në projekt dhe në mjedisin përreth.

GROË MODEL (John Ĕhitmore)

Modeli GROË është një metodë e strukturuar e bazuar në zgjidhjen e problemeve, përcaktimin e objektivave dhe arritjen e rezultateve. Ĕshtë një nga metodat më të përdorura në botën e biznesit, trainimit ekzekutiv dhe sektorëve të tjerë. Modeli GROË është i ndarë në katër faza, të cilat propozojnë katër pyetje për ta drejtuar personin drejt qëllimit të tij. Këto pyetje bëhen në një rend të paracaktuar; në seancën e parë ky rend duhet të respektohet në mënyrë që njerëzit të mund ta ndjekin më lehtësisht dhe të jenë në gjendje të eksplorojnë çdo hap të nevojshëm për të arritur qëllimin. Në seancat pasuese do të jetë e mundur të ndryshoni rendin ose të zgjidhni faza specifike për të eksploruar. Sipas shkurtësës në anglisht, këto janë katër fazat: goal (qëllimi ose qëllimi); reality (realiteti); obstacles/options (pengesat/alternativat); Ĕill (vullneti/angazhimi).

KU TË FRYMËZOHEMI?

- Con Thirrja e Papa Françeskut, 19 shtator 2019: ëëë.e-sm.net/207401_02
- Instrumentum laboris “Global Compact on Education”: ëëë.e-sm.net/207401_03
- Faqja zyrtare e Paktit Global të Edukimit: ëëë.e-sm.net/207401_04
- Video mesazh nga Papa Françesku në takim për të riaktivizuar Paktin, 15 tetor 2020: ëëë.e-sm.net/207401_05
- Dritat për rrugëtimin. Pakti edukativ global. Drejt një edukimi, me dhe për të gjithë. Drejt një shoqërie më vëllazërore, mbështetëse dhe të qëndrueshme: ëëë.e-sm.net/207401_01
- Seminari UISG: Pakti Global i Edukimit: mundësi për të edukuar për vëllazëri dhe qëndrueshmëri, 17 nëntor 2020: ëëë.e-sm.net/207401_06
- Angazhimi i OIEC të Paktit Global të Edukimit, Ëebinar i 25 shkurt 2021: ëëë.e-sm.net/207401_07
- Fjalime në Takimin për riaktivizimin e Paktit Global të Edukimit në 15 Tetor 2020: ëëë.e-sm.net/207401_08
- Enciklikat Laudato si’ dhe Vëllazër të gjithë: ëëë.e-sm.net/207401_09; ëëë.e-sm.net/207401_10
- Objektivat për Zhvillimi të Qëndrueshëm, Qëllimet e OKB 2030: ëëë.e-sm.net/207401_11

FAZA 1

NDËRTIMI I NJË PAKTI NË ENTIN EDUKATIVI PËRKATËS

PARASHKOLLOR • CIKLI FILLOR DHE I LARTE • GJIMNAZE • UNIVERSITETE •
GRUPE • SHOQATA

“Për të përmirësuar edukimin, ne duhet të rimendojmë programin e jetës që u ofrojmë nxënësve tanë: ne duhet t’i edukojmë ata si aktorë pozitivë të ndryshimit dhe transformimit të një të ardhmeje të paqartë, të cilën askush nuk është në gjendje ta fokusojë, në mënyrë që ata të bëhen qytetarë globalë me aftësinë dhe guximin për të punuar për një botë më vëllazërore, më të drejtë dhe më solidare. Prandaj, sot më shumë se kurrë, të edukosh do të thotë të notosh kundër rrymës drejt një fryme qytetare të pasur me kuptim, mbështetur nga etika e përkujdesit, krijimi i lidhjeve dhe marrëdhënieve, vëllazërimi dhe zhvillimi i atyre njohurive dhe aftësive që na lejojnë të zgjidhim sfidat globale” (faqe 245*).

Augusto Ibáñez Pérez, drejtor i korporatës për edukimin në SM

ME KË?

Është e rëndësishme të fillohet nga vetë shkolla, duke përfshirë të gjithë aktorët e saj dhe të gjithë komunitetin: nxënësit; mësues, studiues, animatorë; personeli administrativ dhe i shërbimit.

- Mund të fillohet në mënyrë të fragmentuar, duke i përfshirë veç e veç, në reflektim dhe në kërkim për paktin të gjithë aktorët e ndryshëm.
- Më vonë, ose që nga fillimi, ky reflektim dhe hulumtim mund të adresohet duke përzier aktorë të ndryshëm.
- Mund të organizohen takime të strukturuar, sistematike dhe progresive, të planifikuara në kohë, për të studiuar dhe diskutuar, për t’u përfshirë dhe për ta ndërtuar Paktin së bashku.
- Ose takime të rastit, sporadike, në një format më të lirë dhe më spontan. Këto takime gjithashtu japin shkas për udhëzime dhe kritere që duhet të merren në konsideratë, të vihen në praktikë dhe të testohen, për të mësuar gjithashtu dhe nga praktika.

Mund të përdoren teknika bashkëpunuese, të tilla si: lapsa në qendër, fletë rrotulluese, grup nominal, lojë fjalësh, çanta dyshimesh dhe ato të treguara në seksionin e metodologjive.

Një veprimtari me vlera konsiston në krijimin e **KOMUNITETEVE TË TË NXËNIT** në shkollë që synojnë promovimin e pjesëmarrjes dhe transformimin e edukimit dhe bashkëjetesës, si dhe trajnimin e **AKTOREVE** edukativ, duke filluar nga reflektimi mbi praktikat e tyre.

FAZA 2

TË NDËRTOJMË PAKTIN GLOBAL ME SHKOLLAT E TJERA NE QYTET

PARASHKOLLOR • CIKLI FILLOR DHE I LARTE • GJIMNAZE • UNIVERSITETE •
GRUPE • SHOQATA

“Çdo shkollë katolike duhet të ftojë në nivelin lokal: komuna, shkolla, shoqata, sindikata, parti, etj. Në secilin lokalitet, pakti duhet të riprodhohet në shkallë lokale për të gjeneruar një dinamikë të aftë për të siguruar arsimim për të gjithë, duke e shndërruar atë në një forcë rinovimi për vetë lokalitetin” (faqe 185*).

Cristóbal López, Kardinal dhe Arqipeshkv i Rabatit dhe president i l'Enseignement Catholique au Maroc

ME KË?

Në këtë fazë të dytë, ne dalim nga mjedisi shkollor për të takuar shkolla të tjera në lagje, rreth ose qytet dhe për të punuar së bashku, duke reflektuar mbi nevojën dhe urgjencën e një Pakti Global të Edukimit, duke ndarë ëndrrat dhe shpresat, duke rënë dakord për disa kriteret dhe projekte që duhen implementuar në shkollat pjesëmarrëse. Të mësojmë nga teoria, por edhe nga praktika.

- Takime të llojeve dhe formateve të ndryshme me aktorë të tjerë nga shkolla të ndryshme në lagje ose në qytet: fëmijë/adoleshentë; mësues; përgjegjës; familje, bashkëpunëtorë të tjerë, në grupe homogjene ose heterogjene.
- Takime me shkolla të tjera katolike ose jo-katolike; të institucionit tuaj ose jo; me kopshte, shkolla të mesme apo universitete në zonë.
- Takime të strukturuar, të planifikuara dhe progresive, ose takime sporadike dhe specifike, të cilat mund të gjenerojnë takime të tjera.
- Një pasdite çfarëdo ose një të shtunë në mëngjes.
- Formatet: Takime-bashkëjetesë; Open Space; Tavolina të rrumbullakëta me shumë kohë për ballafaqim, shkëmbim; Seminare pune; metodologji dhe dinamika të propozuara, etj
- Punë krijuese në rrjetet e shkollave, mësuesve dhe aktorëve të tjerë.
- Shkolla në rrjet.

FAZA 3

NDËRTIMI I PAKTIT ME BASHKINË

PARASHKOLLOR • CIKLI FILLOR DHE I LARTE • GJIMNAZE • UNIVERSITETE •
GRUPE • SHOQATA

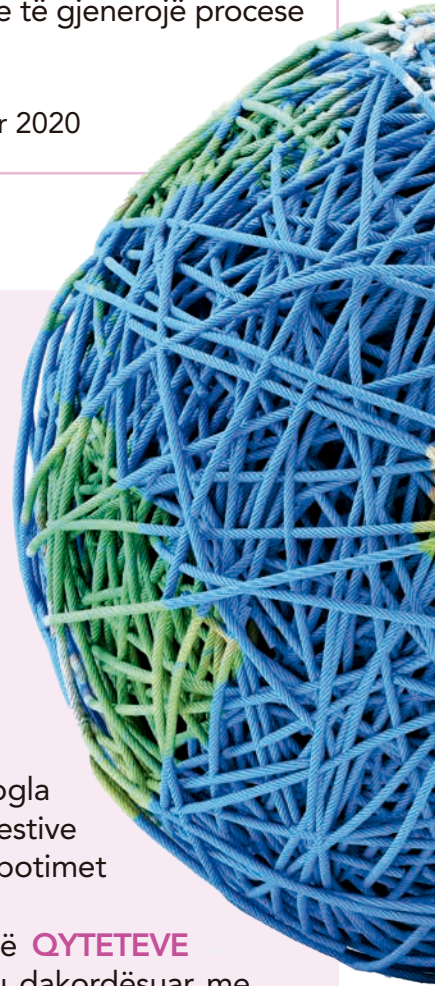
“Ne u bëjmë thirrje mbi të gjitha burrave dhe grave të kulturës, shkencës dhe sportit, artistëve dhe operatorëve të medias nga e gjithë bota, në mënyrë që edhe ata të nëns-hkruajnë këtë pakt dhe, me dëshminë e tyre dhe punën e tyre, të bëhen promovues të vlerave. Të tilla si kujdesi, paqja, drejtësia, mirësia, bukuria, pranimi i tjetrit dhe vëllazëria. Ne nuk duhet të presim gjithçka nga ata që na qeverisin, do të ishte femënore. Ne gëzojmë një hapësirë të bashkë-përgjegjësisë që mund të fillojë dhe të gjenerojë procese dhe transformime të reja”.

Papa Françesku, “Global Compact on Education Meeting”, 15 tetor 2020

ME KË?

- Me bashkinë: vendin, zonën, rrethin ose qytetin.
- Me aktorë të ndryshëm të bashkisë: famullitë dhe kishat e tjera (sinagogat, xhamitë, etj.), Shoqatat e lagjes dhe shoqatat e tjera, OJF, partitë politike, kryetarët e bashkive dhe këshilltarët, atletët, eksponentët kulturorë, biznesmenët, artistët, etj.
- Takime të strukturuar, të planifikuara dhe progresive, ose takime sporadike dhe të herë pas hershme, të cilat mund të japin shkas për takime të tjera.
- Aktorë të veçantë ose të përzier.
- Takime në formate të ndryshme: intervista; takime në grupe të vogla ose të mëdha; tryeza të rrumbullakëta dhe diskutime; ngjarje festive për të ëndërruar së bashku ose për të ndarë shpresat; artikuj në botimet lokale ose programe lokale radio ose televizive;
- Të jemi të vetëdijshëm për lëvizjen ndërkombëtare në favor të **QYTETEVE EDUKATIVE**, falë të cilave ne mund të bashkojmë forcat për t'u dakordësuar me përmirësime reale edukative me ndikim të madh, që synojnë krijimin e një konteksti.

Çfarë janë **QYTETET EDUKATIVE**? Paraqesim shumë shkurtimisht dy iniciativa globale në lidhje me qytetet edukative. Një vizitë në faqet përkatëse Eëb mund të ofrojë pika diskutimi për ndërtimin e **PAKTIT EDUKATIV GLOBAL** duke filluar nga e përbashkëta.

QYTETET QË MËSOJNË

“Besojmë se, për të fuqizuar qytetarët (kuptohen ketu të gjithë banorët e qyteteve dhe komuniteteve) është e nevojshme t’u jepet atyre akses dhe motivim për të përdorur gamën e plotë të mundësive të të mësuarit, gjatë gjithë jetës së tyre. Jemi të bindur se të mësuarit përmirëson cilësinë e jetës, u siguron qytetarëve mjetet e nevojshme për të parashikuar dhe përballur me sfida të reja dhe i ndihmon ata të ndërtojnë shoqëri. [...]

Mbështesim idenë se ‘komunitetet që mësojnë’, ‘qytetet që mësojnë’ dhe ‘rajonet që mësojnë’ janë shtyllat e zhvillimit të qëndrueshëm. Dimë që qytetet luajnë një rol të rëndësishëm në promovimin e përfshirjes sociale, rritjen ekonomike, sigurinë publike dhe mbrojtjen e mjedisit. [...]

Parashikojmë që qytetet që mësojnë lehtësojnë fuqizimin individual, ndërtojnë kohezionin shoqëror, inkurajojnë pjesëmarrjen e qytetarëve, promovojnë prosperitetin ekonomik dhe kulturor dhe hedhin bazat për një zhvillim të qëndrueshëm. Një Qytet që Mëson është një qytet që mobilizon në mënyrë efektive burimet e tij, në të gjithë sektorët, për të: promovuar të mësuarit gjithëpërfshirës, nga arsimi i detyruar te arsimi i lartë; rigjallëron të mësuarit në familje dhe komunitete; lehtëson të mësuarit për dhe në vendin e punës; shtrirjen e përdorimit të teknologjive të reja në të mësuar”.

Rrjeti Botëror i Learning Cities UNESCO, Dokumente udhëzuese, 2015

QYTETI EDUKUES

“Edukimi kapërcen muret e shkollës për të përshkuar të gjithë qytetin. [...] Objektivi i tij i vazhdueshëm do të jetë të mësojë, të përtërijë, të bashkëndajë dhe, për këtë arsye, të pasurojë dhe ta bëjë jetën e banorëve të saj më të sigurt dhe më dinjitoze. Qyteti edukativ duhet të ushtrojë dhe zhvillojë këtë funksion paralelisht me funksionet tradicionale (ekonomike, shoqërore, politike dhe të shërbimeve), me qëllim trajnimin, promovimin dhe rritjen e të gjithë njerëzve, pavarësisht nga mosha e tyre, për t’u përgjigjur gjithmonë dhe në të gjitha aspektet e jetës së tyre për nevojat e tyre formuese.

Qytetet edukative, me institucionet e tyre të edukimit formal dhe atij jo formal (me qëllime edukative por jashtë arsimit të formalizuar) dhe joformale (të paqëllimshme ose të planifikuara) do të bashkëpunojnë, në mënyrë bilaterale ose multilaterale, deri sa shkëmbimi i përvojave të bëhet realitet”.

Shoqata Ndërkombëtare e Qyteteve Edukative, “Preambula” e Kartës së Qyteteve Edukative

Për më tepër informacion:

ëëë.e-sm.net/207401_13

ëëë.e-sm.net/207401_15

ëëë.e-sm.net/207401_14

ëëë.e-sm.net/207401_16

FAZA 4

NDËRTIMI I PAKTIT NË NIVEL KOMBËTAR
OSE NDËRKOMBËTARPARASHKOLLOR • CIKLI FILLOR DHE I LARTE • GJIMNAZE • UNIVERSITETE •
GRUPE • SHOQATA

“Një aleancë midis banorëve të Tokës dhe “shtëpisë së përbashkët” së cilës i detyrohem vëmendje dhe respekt. Një aleancë që promovon paqen, drejtësinë dhe mikpritjen midis të gjithë popujve të familjes njerëzore, si dhe dialogun midis feve”.

Papa Françesku, “Mesazh për fillimin e Paktit Global të Edukimit”, 12 shtator 2019

ME KË?

Në këtë fazë, institucionet arsimore dhe aktorët e tyre, të futur në rrjetet e shkollave kombëtare ose ndërkombëtare, punojnë së bashku dhe me institucionet e tjera arsimore.

- Ata krijojnë ose marrin pjesë në rrjetet kombëtare ose ndërkombëtare, duke reflektuar së bashku dhe duke rënë dakord për kriteret dhe veprimet e përbashkëta, duke u zotuar t’i bëjnë ato në praktikë.
- Ata krijojnë ose ndajnë projekte përmirësimi dhe i zbatojnë ato për të mësuar gjithashtu nga përvoja dhe inkurajojnë dhe “infektojnë” të tjerët për t’i përfshirë dhe për t’i bërë ata të marrin pjesë duke krijuar rrjete kombëtare ose ndërkombëtare për ndryshime dhe përmirësime
- Ndikojnë në qeveritë kombëtare, ose koordinohen me to, për të përmirësuar cilësinë e edukimit.
- Ata diskutojnë, kërkojnë konsensus, punojnë së bashku me lëvizje të tjera kulturore, ekonomike, politike, fetare, sindakale, sportive, shoqërore ose ekologjike në rang kombëtar ose ndërkombëtar, me moton që “edukimi ka të bëjë me të gjithë.
- Aktivizojnë rrjetet sociale dhe mediat për të përmirësuar edukimin në mënyrë që ai të arrijë të gjithë me më të madhen barazi dhe cilësi.
- Zëvendësojnë paradigmen individualiste dhe konkurruese me atë të bashkëpunimit. Ata janë gjithashtu të gatshëm të lirojnë mësuesit për të lëvizur në fshatra ose zona me pak burime, për të ndihmuar në modifikimin e programeve mësimore, metodologjive, etj.
- Marrin pjesë në rrjetet lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare.

Bashkëndani projektet, veprimtaritë dhe kriteret e bashkë dakordsuara

Padyshim, secili institucion arsimor do të ndërmarrë më shumë veprimtari për ta rindërtuar këtë **ALEANCË EDUKATIVE**. Ju ftojmë të ndani ide vërtet **STIMULUESE** për të **NDRICUAR** e influencuar të tjerët. Ne mund të bashkëndajmë proceset e ndjekura; iniciativat e suksesshme; programet; vlerësimet e marra; projektet e bashkë-krijuara dhe të zbatuara; iniciativa inovative; përmirësime në kurrikulë; aleanca për të promovuar iniciativa dhe për të punuar së bashku; gjërat më inovative dhe më të suksesshme të fazave të ndryshme.

Programet ose projektet që do të bashkëndahen do të grupohen në **GJASHTË FUSHA TEMATIKE**:

1. Dinjiteti dhe të drejtat e njeriut.
2. Vëllazërimi dhe bashkëpunimi
3. Teknologjia dhe ekologjia integrale
4. Edukimi për paqen dhe frymën qytetare
5. Kultura dhe fetë
6. Të ndryshme (tema të tjera)

Në çfarë formati mund t'i bashkëndani?

- Video përmbledhëse (tre deri në pesë minuta) mbi atë që është bërë dhe rezultatet e arritura.
- Tekst për një blog që përmbledh historinë e reflektimit dhe ndryshimit të propozuar.
- Një podcast shpjegues për punën e bërë së bashku dhe rezultatet e arritura.

Në çfarë formati mund t'i bashkëndani?

Mund t'i dërgojmë përvojat tona në: info@edukimikatolik.al. Gjithashtu, për ndonjë pyetje ose sugjerim, mund të kontaktojmë: edukimikatolik@gmail.com.

Që në vitin 2019 Papa ka bërë ftesën planetare për një pakt dhe në tetorin 2020 në eventin e celebrimit zyrtar ai përvijon sërish shtatë pikat në të cilat mund të punojmë për të ndërtuar Fshatin Edukativ, një shprehje kjo që vë në fokus bashkësinë, morinë e njerëzve që kontribuojnë në edukim të cilët jo domosdoshmërisht janë mësues profesionistë. KKEKSH (Komisioni Kombëtar për Edukimin Katolik) është anëtar i rrjetit Evropian të edukimit katolik CEEC dhe atij Botëror OIEC. Në Shqipëri shkollat e rrjetit të edukimit katolik kanë rreth 8000 nxënës. Secila nga realitetet edukative të rrjetit po punon për të gjetur rrugët konkrete që të përfshihemi në këtë lëvizje të madhe botërore që nuk mund të lërë indiferent askënd, aq më pak ne që edukimin e personit njerëzor e kemi përçafuar si mision. Përherë shkollat katolike janë angazhuar në përçimin e vlerave të dialogut, mikpritjes, përkudësjes për më nevojtarët. Risia qëndron tek vetëdija që së bashku kemi mundësinë të ndikojmë botën. Imzot Massafra, Presidenti i KKEKSH, në eventin përhëndetës së Ditës së parë kombëtare me 24 maj 2021, na u drejtua kështu: «Jam plot me besim se do të bëhen përherë e më konkrete këto angazhime dhe se vitin e ardhshëm, kur të festojmë ditën botërore dhe ditën kombëtare të edukimit katolik, angazhimi jonë do të jetë më i dukshëm dhe më përfshirës. Ndër të tjera Ungjilli na fton të jemi drita e botës, ndaj kontributi ynë për të ndërtuar fshatin edukativ rreth fëmijëve tanë, janë mundësia për ta bërë aktuale këtë thirrje të Ungjillit. Ndaj ju nxis fort të krijoni rrjet mes jush, të bashkëpunoni me shkolla të tjera në këtë frymë, të përfshini në edukim çdo person vullnetmirë duke filluar së pari nga prindërit, duke qenë propozitivë me institucionet që e ardhmja të buzëqeshë për fëmijët tanë, dhe si thotë Papa Francesku që Bota të jetë më njerëzore». Le të përveshim pra së bashku mëngët për të qenë ndërtues të një qasje të re të edukimit me personin njerëzor në qendër që bota të jetë më vëllazërore”.

Motër Teuta Buka, Koordinatore Kombëtare e Edukimit Katolik Shqiptar

209183

fundación sm